

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 stycznia 2017 r.

Pozycja 12

POSTANOWIENIE z dnia 24 listopada 2016 r. Sygn. akt Ts 218/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej B.M.-S.,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 października 2016 r. (data nadania) B.M.-S. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że: „norma prawna pozwalająca sądowi rozpoznającemu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki na uznanie jej za wniesioną zbyt późno, mimo wniesienia jej w terminie wskazanym w przepisie art. 5 ust. 1 ustawy [z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Dz.U.2016.1259; dalej: ustawa o skardze strony]” oraz „norma prawna, zgodnie z którą celem skargi na przewlekłość jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego” są niezgodne z art. 2, art. 7, art. 45, art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45, art. 2 i art. 7 w związku z art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77, art. 2 w związku z art. 7 w związku z art. 9 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji; „norma prawna pozwalająca sądowi rozpoznającemu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki na dokonywanie oceny jej zasadności poprzez ocenę terminowości poszczególnych czynności podejmowanych w sprawie, a nie ocenę przebiegu całego postępowania w sprawie od chwili jego wszczęcia” jest niezgodna z art. 2, art. 7, art. 45, art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77, art. 2 w związku z art. 7 w związku z art. 9 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji; „norma prawna pozwalająca sądowi rozpoznającemu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki na uchylenie się od oceny czynności jurysdykcyjnych sądu, z którymi strona wiąże przewlekłość postępowania”, „norma prawna pozwalająca sądowi rozpoznającemu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki na niestosowanie wiążących go prawomocnych orzeczeń” oraz „norma prawna, zgodnie z którą do stwierdzenia naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej

zwłoki nie jest wystarczające stwierdzenie, że w podlegającym ocenie postępowaniu podejmowane były czynności niezasadne, ale konieczne jest by były to czynności oczywiście niezasadne” są niezgodne z art. 2, art. 7, art. 45, art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 oraz art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji. Zdaniem skarżącej powyższe normy „znajdują swoją podstawę tekstualną w przepisie art. 12 ust. 1 ustawy [o skardze strony]”. Skarżąca wystąpiła także o stwierdzenie, że „norma prawna pozwalająca sądowi rozpoznającemu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki na zaniechanie wyegzekwowania doręczenia stronie ją wnoszącej odpisów pism wnoszonych przez innych uczestników postępowania oraz odstąpienie od zastosowania wobec Skarbu Państwa wymogów związanych z bezpośrednimi doręczeniami pism składanych w postępowaniu” jest niezgodna z art. 2, art. 7, art. 32 ust. 1 w związku z art. 45, art. 45, art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 oraz art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji, „norma prawna przewidująca, że strona wnosząca skargę konstytucyjną powinna zapłacić za wydanie jej odpisu orzeczenia, którego załączenia do skargi konstytucyjnej wymaga od niej Trybunał Konstytucyjny” jest niezgodna z art. 2, art. 7, art. 45, art. 77, art. 79 ust. 1, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 oraz art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji, a także, że „norma prawna przewidująca brak możliwości zaskarżenia zapadającego w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki” jest niezgodna z art. 2, art. 7, art. 45, art. 77, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45, art. 2 i art. 7 w związku z art. 45 i art. 77, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 i art. 77 Konstytucji. Skarżąca nie wskazała przepisów będących źródłem powyższych norm prawnych.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. W dniu 18 kwietnia 2016 r. skarżąca wystąpiła do Sądu Apelacyjnego w L. (dalej: Sąd Apelacyjny w L.) ze skargą, w której zażądała stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawach w których była pozwana, a także przyznania jej od Skarbu Państwa kwoty 5000,00 zł, zwrotu uiszczonych opłaty od skargi oraz zasądzenia kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Postanowieniem z czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w L. – na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze strony – oddalił skargę jako niezasadną. Orzeczenie to, wraz z uzasadnieniem, zostało skarżącej doręczone 21 lipca 2016 r.

W skardze konstytucyjnej skarżąca sformułowała liczne zarzuty, których istotą jest zastosowanie w jej sprawie przez Sąd Apelacyjny w L. „norm prawnych”, które „nie mają oparcia normatywnego” i które są „w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem prawnym, w tym konstytucyjnie chronionymi prawami osoby wnoszącej skargę” oraz „prawem międzynarodowym”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 37 ust. 1 w związku z art. 50 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1157; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom, a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o TK.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Przedmiotem skargi może być zatem tylko ten przepis, który był normatywną podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę konstytucyjną. Dlatego też art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK stanowi, że skarga powinna

spełniać wymagania dotyczące pisma procesowego, a ponadto zawierać dokładne określenie podstawy prawnej ostatecznego orzeczenia (art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK), natomiast art. 48 ust. 2 ustawy o TK nakazuje skarżącemu załączyć do skargi wyrok, decyzję lub inne rozstrzygnięcie wydane na podstawie zakwestionowanego aktu normatywnego.

3. Wniesiona do Trybunał skarga konstytucyjna nie spełnia powyższych wymogów.

3.1. Trybunał zwraca uwagę na to, że skarżąca nie określiła przepisów, które były podstawą postanowienia Sądu Apelacyjnego w L. z czerwca 2016 r., tj. orzeczenia, z którym łączy ona naruszenie swych konstytucyjnych praw. Przedmiotem wniesionej do Trybunału skargi są „normy prawne”, z których część – w przekonaniu skarżącej – została wyinterpretowana przez Sąd Apelacyjny w L. z art. 12 ust. 1 ustawy o skardze strony (*verba legis*: „Skargę niezasadną sąd oddala”). W skardze konstytucyjnej skarżąca jednak dowodzi, że zaskarżone przez nią normy nie znajdują podstawy w obowiązujących przepisach.

3.2. W uzasadnieniu wniesionego środka prawnego skarżąca wielokrotnie odnosi się krytycznie do zapadłego w jej sprawie orzeczenia. Twierdzi np., że zgodne z Konstytucją jest „tylko takie postępowanie sądu rozpoznającego skargę na przewlekłość postępowania, w którym ocenia on przebieg całego postępowania w sprawie w chwili jego wszczęcia. Sprzeczne z Konstytucją jest zaś dzielenie przebiegu poddanego ocenie postępowania na poszczególne czynności procesowe i poddawanie ocenie terminowości poszczególnych czynności procesowych. W sprawie zakończonej wydaniem postanowienia z czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w L. przedmiotem swojej kontroli uczynił dwie czynności procesowe. Uchylił się od oceny jednej z nich, a drugiej nie uznał za dokonaną zbyt późno. W konsekwencji uznał, że trwająca trzy lata prosta sprawa o zapłatę nie trwała zbyt długo” (s. 7 pkt 3).

3.3. Aby uzasadnić postawione w skardze zarzuty, skarżąca dołączyła postanowienie Sądu Apelacyjnego w L. z kwietnia 2015 r. W orzeczeniu tym Sąd Apelacyjny w L., w innym postępowaniu, ale – zdaniem skarżącej – w identycznej sprawie stwierdził przewlekłość postępowania.

3.4. Ocenivszy tak sformułowane zarzuty, Trybunał stwierdza, że skarżąca kwestionuje zasadność oddalenia przez Sąd Apelacyjny w L. wniesionej przez nią skargi na przewlekłość postępowania, a nie podstawę prawną tego orzeczenia. Tym samym analizowana skarga jest w istocie skargą na stosowanie prawa, a stosowanie prawa przez sądy – choćby nawet błędne – pozostaje poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok TK z 21 grudnia 2004 r., sprawa SK 19/03, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 118). Skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, co oznacza, że wydanie merytorycznego orzeczenia jest niedopuszczalne.

4. Przedmiotem skargi konstytucyjnej jest także „norma prawna przewidująca, że strona wnosząca skargę konstytucyjną powinna zapłacić za wydanie jej odpisu orzeczenia, którego załączenia do skargi konstytucyjnej wymaga od niej Trybunał Konstytucyjny”, a także „norma przewidująca brak możliwości zaskarżenia orzeczenia zapadającego w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki”. W tym zakresie skarga z kolei nie zawiera uzasadnienia.

4.1. Trybunał wskazuje, że źródłem normy zobowiązującej skarżącą do uiszczenia opłaty kancelaryjnej od wniosku za wydanie odpisu orzeczenia jest art. 77 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623), natomiast

normy stanowiącej o tym, że postępowanie w sprawie przewlekłości postępowania jest jednoinstancyjne – art. 8 ust. 2 ustawy o skardze strony w związku z odpowiednimi uregulowaniami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.).

4.2. Trybunał zwraca uwagę na to, że orzeczenie, z którym skarżąca łączy naruszenie swych konstytucyjnych praw, nie zostało wydane na podstawie powyższych przepisów. Rozstrzygnięcie to oddała skargę na przewlekłość postępowania. To zaś oznacza, że Sąd Apelaacyjny w L. badał jedynie zasadność wniesionego przez skarżącą środka prawnego, nie rozstrzygał natomiast ani o konieczności uiszczenia przez nią opłaty kancelaryjnej od wniosku o wydanie odpisu orzeczenia, ani o niedopuszczalności zażalenia na postanowienie o oddaleniu skargi. W tym zakresie wniesiona do Trybunału skarga również nie spełnia podstawowego warunku wskazanego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, co oznacza, że wydanie merytorycznego orzeczenia jest niedopuszczalne.

4.3. Na marginesie Trybunał zwraca uwagę na to, że w wyroku z 14 października 2010 r. (sprawa K 17/07, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 75) wskazał, że instytucja skargi na przewlekłość postępowania służy urzeczywistnieniu prawa do sądu, którego składnikiem jest rozpatrzenie sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki”. Trybunał stwierdził, że „dla zagwarantowania realizacji tego prawa ustawodawca stworzył możliwość wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, której istota polega na sprawności i skuteczności tego środka, a także na tym, że jego zastosowanie nie może spowodować przedłużenia postępowania w sprawie objętej zarzutem przewlekłości. Z tych względów postępowanie w tym zakresie zostało ukształtowane w ustawie jako postępowanie jednoinstancyjne. Za jednoinstancyjnością postępowania w sprawie skargi na przewlekłość przemawia także jego akcesoryjny charakter. (...) Nie jest to postępowanie autonomiczne, ale (...) postępowanie incydentalne w ramach tego, które dotyczy istoty sprawy. (...) [Zatem] przedmiot skargi na przewlekłość postępowania »nie korzysta z konstytucyjnej gwarancji rozpoznania (...) przez sąd w postępowaniu dwuinstancyjnym« (uchwała SN z 23 marca 2006 r., sprawa III SPZP 3/05, OSNP nr 21-22/2006, poz. 341). Tym samym Trybunał Konstytucyjny uznał, że w postępowaniu w sprawie skargi na przewlekłość, również w zakresie dotyczącym komornika, nie może mieć zastosowania zasada dwuinstancyjności. (...) [Brak możliwości zaskarżenia orzeczenia] nie stanowi błędu legislacyjnego ustawodawcy. Ustawodawca bowiem w art. 8 ust. 2 tejże ustawy wprowadził wyraźne odesłanie do przepisów dotyczących postępowania zażaleniowego”.

Wskazane okoliczności są – zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 50 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 37 ust. 4 w związku z art. 50 ustawy o TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.